

# Fedaia

Federació d'entitats  
d'atenció a la infància  
i l'adolescència



## Polítiques de protecció familiar a Catalunya 2024

---

INFORME

Desembre 2024

Col·lecció Informes



**Direcció:**

Sònia Martínez Marfil

**Redacció:**

M. Carmelita Lapadula, Gerard Gracià Capellades, Bernat Fuentes i Estrada, Laia Vidal Lagé

Reconeixement – No comercial – Sense obra derivada (*by-nc-nd*): permet utilitzar l'obra original sempre que se'n reconegui l'autoria, s'hi indiqui la llicència i l'ús de l'obra no tingui una finalitat comercial. La creació d'obres derivades no està permesa a priori i, per tant, cal l'autorització corresponent.

**Com citar aquest document:**

Polítiques de protecció familiar a Catalunya 2024. FEDAIA

D.L. B. 1609-2025

**FEDAIA**, Federació d'entitats d'atenció i d'educació a la infància i l'adolescència.

Carrer Girona 34, interior. 08010 Barcelona

[www.fedaia.org](http://www.fedaia.org)

Diagramació, maquetació i impressió: [GO Disseny](#)

# Índex

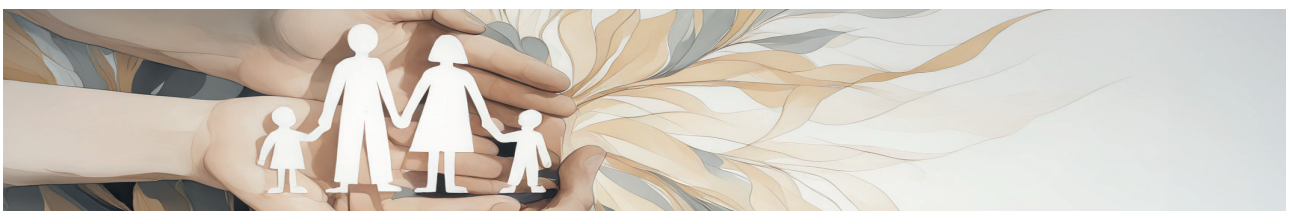
<b>1 Idees força</b> .....	<b>4</b>
<b>2 Glossari</b> .....	<b>5</b>
<b>3 Estat de la qüestió</b> .....	<b>7</b>
3.1 Polítiques de protecció familiar ineficients.....	7
3.2 Renda Garantia de Ciutadania (RGC) .....	8
3.3 Ingres Mínim Vital (IMV).....	9
3.4 Renda Bàsica Universal (RBU).....	10
3.5 Prestació Econòmica Universal a la Criança (PEUC) .....	12
3.6 Cap a un sistema integral de renda garantida.....	14
<b>4 Prestacions: resum i característiques</b> .....	<b>16</b>
<b>5 Referències consultades</b> .....	<b>17</b>

## 1. Idees força

Aquest document té com a objectiu revisar les polítiques de protecció familiar a Catalunya, identificant les característiques i els múltiples condicionants de cadascuna d'elles al mateix temps que s'exposa la ferma postura de la federació. Amb motiu del traspàs promès pel govern de l'Estat espanyol a la Generalitat de Catalunya per gestionar de manera integral l'Ingrés Mínim Vital (IMV) juntament amb la Renda Garantida de Ciutadania (RGC), la FEDAIA ha realitzat una anàlisi de la situació actual d'aquestes prestacions, focalitzada incansablement en reivindicar la necessària implementació de la Renda Bàsica Universal (RBU) i la Prestació Econòmica Universal per a la Infància (PEUC).

A continuació des de la FEDAIA s'exposen les idees força envers les polítiques de protecció familiar a Catalunya.

1. **Hi manca una política de protecció familiar eficient** que redistribueixi recursos i disminueixi el nivell de pobresa.
2. **La Renda Garantida de Ciutadania (RGC)** encara no ha resultat ser una prestació capaç d'assegurar uns ingressos mínims al conjunt de la població catalana. El seu grau de cobertura és limitat, les quanties són insuficients, hi perviuen greus dificultats d'accés a causa dels múltiples requisits i les traves burocràtiques i hi ha certs col·lectius que, tot i requerir aquesta prestació, en queden exclosos.
3. **L'Ingrés Mínim Vital (IMV)** ofereix una resposta insuficient a la greu situació de crisi social actual, sumada als alts índex de pobresa i a un context de forta precarietat estructural. S'han d'ampliar els criteris de l'IMV per fer-lo compatible amb la RBU i altres ajudes destinades a l'habitatge o a les rendes de treball.
4. **La Renda Bàsica Universal (RBU)** ha de ser una mesura bàsica per combatre la pobresa i hauria de complementar-se amb altres mesures d'inversió social. La total implementació de la RBU ajudaria a reduir la pobresa i la desigualtat, assegurant un nivell mínim d'ingressos per a tothom i estimulant així l'economia. A més, simplificaria els sistemes d'ajuda social actuals, eliminant burocràcia innecessària i millorant l'eficiència en la distribució de les prestacions. La RBU també promouria l'empoderament individual, garantint un ingrés bàsic que facilitaria el desenvolupament personal i professional. A més, tindria beneficis significatius per a les infàncies i adolescències, assegurant que tinguin accés a les necessitats bàsiques i oportunitats educatives, contribuint així al seu benestar i creixement saludable.
5. **La Prestació Econòmica Universal a la Criança (PEUC)** es dirigeix específicament a les necessitats de la infància i l'adolescència, abordant els problemes des de la perspectiva de l'ecosistema familiar i garantint l'atenció a les necessitats bàsiques. Aquest enfocament preventiu és la raó per la qual té un caràcter universal, assegurant que tots els infants i adolescents tinguin accés als recursos necessaris per al seu desenvolupament integral i benestar.
6. La instauració d'un **sistema integral de renda garantida** és un procés complex que requerirà un enfocament coordinat entre les diferents administracions públiques i una participació activa de tota la societat civil.



## 2. Glosari

- **Actuació preventiva:** acció establerta i implementada per a eliminar les causes que poden afavorir o crear situacions de necessitat social o de necessitat personal bàsica.
- **Ciutadania:** és una persona o un grup de persones que pertanyen a una comunitat política, social i econòmica, amb el conjunt de deures i drets que això comporta. El concepte de ciutadania, a diferència del de nacionalitat, està més lligat al dret de participar en processos de decisió democràtica i pot fer referència a comunitats de diverses dimensions, com ara un estat, una ciutat o una regió. Aquest terme és molt ambigu fet que és un dels motius de discussió quan es parla de la RBU o d'altres prestacions.
- **Col·lapse administratiu:** situació en què un sistema o estructura administrativa es torna inoperatiu o extremadament ineficient a causa d'una sobrecàrrega de demandes, recursos insuficients, excés de burocràcia o altres problemes que impedeixen el seu funcionament normal.
- **Equiparació de la despesa pública:** és un concepte que es refereix a la distribució equitativa dels recursos públics per assegurar que totes les regions o grups de la societat rebin un nivell similar de serveis públics, independentment de les diferències econòmiques o socials.
- **Força de treball activa:** conjunt de persones en edat de treballar que estan ocupades o que estan buscant activament feina en una economia.
- **Impostos progressius:** tipus de sistema fiscal on el percentatge de l'impost que es paga augmenta a mesura que augmenta la base imposable, és a dir, els ingressos o la riquesa subjecta a tributació. En altres paraules, com més gran sigui la renda o la riquesa d'un individu o entitat, més gran serà la proporció d'ingressos que es paga en impostos.
- **Infrahabitatges:** són habitatges que no compleixen les condicions mínimes de seguretat, higiene, o salubritat per a ser considerats adequats per a viure-hi. Aquests habitatges poden estar en mal estat de conservació, tenir problemes estructurals, mancar d'aigua corrent, electricitat, ventilació, o instal·lacions sanitàries adequades, o bé trobar-se en situacions d'amuntegament o insalubritat extrema.
- **Pobresa energètica:** situació en què les persones o famílies tenen dificultats per accedir als serveis d'energia (com l'electricitat, el gas, o la calefacció) d'una manera adequada i sostenible, a causa del seu cost elevat en relació amb els seus ingressos o a causa de la mala qualitat de les seves instal·lacions energètiques.
- **Pobresa infantil:** és la manca o escassetat dels recursos bàsics necessaris per al seu desenvolupament integral en aspectes com la nutrició, l'educació, la salut i el benestar emocional de les infàncies i adolescències.
- **Política de protecció familiar:** és el dret dels membres de la família a rebre l'empared i l'assistència social, econòmica i jurídica de l'Estat pel fet que la família constitueix un element natural i fonamental de la societat. El dret a la protecció de la família comprèn, per exemple, la protecció dels infants i els adolescents de l'explotació econòmica, social i sexual. El dret a la protecció de la família és un dret econòmic i un dret social.
- **Polítiques de renda garantida:** són mesures dissenyades per assegurar un nivell mínim d'ingressos als ciutadans, amb l'objectiu de garantir un nivell de vida mínim i reduir la pobresa.

- **Prestació familiar:** prestació destinada a cobrir la necessitat econòmica produïda pel naixement i la cura dels fills.
- **Prestació incondicional:** el pagament es realitza sense tenir en compte ni la renda o recursos, ni la història laboral o disponibilitat per treballar, és a dir, sense tenir en compte cap mena de requisit ni condició.
- **Prestació individual:** és una remuneració econòmica que el pagament s'efectua als individus, sense tenir en compte la composició de les llars en les quals viuen.
- **Prestació no contributiva:** ajuda proporcionada per l'estat o altres entitats que no requereix que el beneficiari hagi contribuït prèviament a un sistema de seguretat social o a un fons específic per ser elegible. Aquestes prestacions estan dissenyades per oferir suport a persones en situació de necessitat, independentment de la seva història laboral o contribucions prèvies a la seguretat social.
- **Prestació subjecta a límit de renda:** ajuda o subsidi públic que només es concedeix a aquelles persones o famílies que no superen un determinat nivell d'ingressos establert per la normativa.
- **Prestació subsidiària:** ajuda econòmica que s'ofereix com a suport addicional quan altres formes de prestació o ajudes no són suficients o no estan disponibles.
- **Prestació universal:** és una remuneració econòmica que es paga a totes les persones ciutadanes d'un determinat Estat o comunitat política (en alguns casos, s'estén als residents en situació administrativa regular).
- **Reagrupament familiar:** és un procés legal que permet que els membres d'una família es reuneixin en un mateix país, especialment quan un o més membres de la família resideixen en un país diferent al dels seus familiars. Aquest dret està reconegut en molts països i està pensat per mantenir la unitat familiar, considerant-la un dret fonamental.
- **Renda de suficiència:** concepte econòmic que fa referència al nivell mínim d'ingressos que una persona o una llar necessita per cobrir les seves necessitats bàsiques i viure amb dignitat.
- **Risc d'exclusió social:** situació resultant de l'acció exercida per una societat que rebutja una o més persones o col·lectius per la seva situació de dependència física, psíquica o econòmica, amb la desigualtat subsegüent en l'accés als recursos necessaris per a una bona qualitat de vida.
- **Situació de vulnerabilitat:** risc que corre una persona, una família o una comunitat de patir les conseqüències d'un desastre o situacions de discriminació, generalment determinat per factors físics, socials, econòmics o ambientals. La vulnerabilitat d'una persona inclou també el risc de no tenir capacitat per a fer-hi front i el grau de dificultat per sortir-se'n.
- **Teoria del canvi:** enfocament metodològic utilitzat per planificar, avaluar i gestionar projectes i programes amb l'objectiu de generar impactes socials o transformacions específiques. Aquesta teoria proporciona una explicació clara de com i per què s'espera que un projecte o intervenció produeixi els canvis desitjats.
- **Transmissió intergeneracional de la pobresa:** fenomen pel qual les condicions de pobresa d'una generació es perpetuen i es transmeten a la següent generació. Això significa que les persones nascudes en famílies amb baixos ingressos o en situació de vulnerabilitat econòmica tenen més probabilitats de seguir en una situació similar a mesura que creixen.

## 3. Estat de la qüestió

### 3.1. Polítiques de protecció familiar ineficients

**Hi manca una política de protecció familiar eficient que redistribueixi recursos i disminueixi el nivell de pobresa.**

Segons l'Estratègia de lluita contra la pobresa infantil a Catalunya 2024-2030, la infància és el grup d'edat de població més empobrida. La taxa d'infants i adolescents que es troba en situació de pobresa o exclusió social a Catalunya, l'any 2023, se situa, segons l'Enquesta de condicions de vida, en el 32,5% (442.300 nens i nenes) enfront del 24,4% de la població general. Aquesta és una de les conseqüències de la falta d'inversió pública en el sector social que s'allarga des de fa massa temps. Mentre a Catalunya s'hi destina un 1,6 % del PIB, la mitjana europea és del 2,5 %. Les dades indiquen que a Catalunya les famílies amb fills a càrrec tenen un major risc de caure en situació de vulnerabilitat, comparat amb la mitjana europea (Guillén i Luque, 2019).

Les entitats que treballen amb la infància en situació de més vulnerabilitat coneixen les conseqüències que la pobresa està provocant, i saben que les famílies es troben cada vegada més abocades a situacions de precarietat que hipotequen el futur de les infàncies. És per això que a la FEDAIA exigeix que comenci un procés d'equiparació de la despesa pública amb la mitjana europea i exigeix que Catalunya es situï al lloc que li correspon, que en cap cas és a la cua dels països del nostre entorn.

Parlar de pobresa en la infància és parlar de desnutrició, de manca d'accés a subministraments bàsics com l'aigua i l'electricitat, i a serveis essencials de salut o educació. Parlar de pobresa infantil és parlar de criatures que viuen en infrahabitatges, en habitatges compartits, sense els espais de joc o de privacitat adequats, i és parlar d'infàncies i adolescències que tenen menys oportunitats en el seu desenvolupament, més dificultats per accedir a espais de participació i per esdevenir una ciutadania empoderada.

En aquest sentit, la pobresa infantil a Catalunya és un problema complex i profundament arrelat que requereix una atenció constant i polítiques integrals. Tot i els esforços realitzats fins ara, és essencial seguir treballant per assegurar que tots els infants catalans tinguin les mateixes oportunitats de futur, independentment de la seva situació socioeconòmica.

A casa nostra, cal fer polítiques valentes per garantir l'accés a un habitatge digne a totes les persones que ho necessitin, ja que el mercat empeny a moltes famílies a destinar una part important dels seus ingressos a pagar el lloguer o la hipoteca, cosa que els deixa menys recursos per cobrir altres necessitats bàsiques com l'alimentació, l'educació i la salut. A més, aquest impacte desproporcionat en l'economia familiar amenaça les altres mesures socials que es puguin prendre fins al punt de fer-les inoperants. Històricament, la major part de les ajudes de protecció familiar que existeixen al nostre país han estat basades en beneficis fiscals i una part molt petita eren prestacions econòmiques, al revés del que han estat fent la majoria dels països de la Unió Europea. Malgrat aquesta tendència, l'evidència diu que les prestacions universals contribueixen a reduir la pobresa en major proporció que les prestacions subjectes a límit de renda (Absalón i Martínez, 2015).

Si bé el Govern, amb el recolzament i col·laboració de les nostres entitats, ha elaborat eines estratègiques i molt rellevants pel que fa a la superació de la pobresa infantil com l'Estratègia de lluita contra la pobresa infantil a Catalunya 2024-2030 i el Pla de millora del sistema d'atenció a la infància i l'adolescència de Catalunya (2023), aquestes no s'han implementat de manera integral i suficient, principalment degut a la falta

d'estabilitat política que patim. D'altres mesures específiques, centrades en rendes monetàries, no han passat de l'execució del pla pilot, com és el cas de la Renda Bàsica Universal.

En aquest context desfavorable, cal posar fil a l'agulla amb propostes concretes perquè la infància es situï al centre de les mesures socials al nostre país. La FEDAIA advoquem per una presa de decisions atrevides per poder avançar cap a la superació de la pobresa infantil i creiem que, per fer-ho, s'ha de reactivar la via de les rendes de caire universal. Ho proposem perquè ja s'ha demostrat la seva efectivitat en molts països capdavanters del nostre entorn.

### 3.2. Renda Garantida de Ciutadania (RGC)

**La Renda Garantida de Ciutadania (RGC) encara no ha resultat ser una prestació capaç d'assegurar uns ingressos mínims al conjunt de la població Catalana. El seu grau de cobertura és limitat, les quanties són insuficients, hi perviuen greus dificultats d'accés a causa dels múltiples requisits i les traves burocràtiques i hi ha certs col·lectius que, tot hi requerir aquesta prestació, en queden exclosos.**

Teòricament, la RGC ha de ser la prestació social a través de la qual s'asseguren els mínims d'una vida digna a les persones i unitats familiars que es troben en situació de pobresa, per tal de promoure la seva autonomia i participació activa en la societat. Es tracta d'una prestació social de naturalesa econòmica i percepció periòdica. La RGC s'estableix com un dret subjectiu que consta de dues prestacions econòmiques.

- **Una prestació garantida**, no condicionada, subjecta als requisits que estableix la llei.
- **Una prestació complementària** d'activació i inserció, condicionada al compromís d'un pla d'inclusió social o d'inserció laboral, el qual té la finalitat de superar les condicions que han dut a necessitar la prestació.

En pot ser beneficiari qualsevol persona que, durant els 2 mesos anteriors a la sol·licitud, tingui ingressos inferiors al 100% de l'indicador de renda de suficiència de Catalunya. Des del 2024, el llindar d'ingressos se situa en 755,82 € al mes en dotze pagues. La RGC la poden rebre aquelles persones que no disposen de recursos o els que tenen són insuficients per cobrir les necessitats bàsiques, sempre que compleixin una sèrie de requisits (GENCAT, 2020):

1. **Ésser majors de 23 anys.** També tenen dret a l'RGC les persones majors de 18 anys si es troben en alguna de les situacions següents: tenir menors o persones amb discapacitat a càrrec, ésser òrfenes dels dos progenitors, haver estat víctimes de violència masclista en l'àmbit de la llar o tenir la condició de persona en situació de risc social, acreditada amb un informe tècnic preceptiu.
2. **Estar empadronat en un municipi i residir legalment a Catalunya.** Aquest requisit no s'aplica a les dones que tenen permís de residència per reagrupament familiar i el perden a conseqüència de divorci o separació, ni als catalans retornats.
3. **Tenir residència continuada i efectiva a Catalunya** durant els vint-i-quatre mesos immediatament anteriors a la presentació de la sol·licitud.
4. **No disposar d'una quantitat d'ingressos, rendes o recursos econòmics considerada mínima** per atendre les necessitats bàsiques d'una vida digna, d'acord amb el llindar d'ingressos fixat per l'indicador de renda de suficiència de Catalunya, durant els dos mesos immediatament anteriors a la presentació de la sol·licitud.
5. **No ser beneficiari d'una prestació pública o privada** de servei residencial permanent de tipus social,



sanitari o sociosanitari, ni estar ingressat en un centre penitenciari en règim ordinari o tancat.

6. **No treballar o treballar a temps parcials** pels sol·licitants de famílies monoparentals, famílies nombroses i famílies on la persona que treballa sigui major de 55 anys i aturat de llarga durada.
7. **No disposar de patrimoni** més enllà de l'habitatge habitual i dels béns que facilitin el transport bàsic.
8. **No haver renunciat a una feina els darrers 12 mesos.**

Encara que la RGC és un instrument important, cal assegurar que l'import de la prestació sigui suficient per cobrir les necessitats bàsiques de les famílies i individus. A més, és crucial revisar i millorar els criteris d'elegibilitat per garantir que cap família en situació de vulnerabilitat quedi exclosa del sistema de suport. A banda, cal garantir que els tràmits i requisits per sol·licitar la prestació siguin senzills i no representin una barrera addicional per a aquells que ja es troben en una situació de dificultat.

Des de la FEDAIA, valorem positivament la Renda Garantida de Ciutadania com una eina útil per garantir el mínim de benestar i dignitat a aquelles persones que es troben en una situació precària. No obstant això, creiem que és necessari continuar treballant en la millora d'aquest sistema per assegurar que sigui realment efectiu i inclusiu, i per garantir que arribi de manera justa i equitativa a totes les persones que el necessiten. La nostra tasca és seguir implicades en el debat i en la construcció de polítiques que millorin la vida de les infàncies i adolescències i les seves famílies.

### 3.3. Ingrés Mínim Vital (IMV)

**L'Ingrés Mínim Vital (IMV) ofereix una resposta insuficient a la greu situació de crisi social actual, sumada als alts índex de pobresa i a un context de forta precarietat estructural. S'han d'ampliar els criteris de l'IMV per fer-lo compatible amb la RBU i altres ajudes destinades a l'habitatge o a les rendes de treball.**

L'IMV és una prestació econòmica implementada pel govern d'Espanya amb l'objectiu de garantir un nivell mínim de renda a les llars en situació de vulnerabilitat econòmica arran dels estralls causats per la pandèmia de la COVID-19. Aquesta prestació està dissenyada per prevenir el risc de pobresa i fomentar la inclusió social, proporcionant un suport financer a aquelles persones i famílies que no arriben a uns ingressos mínims per cobrir les seves necessitats bàsiques. L'IMV està configurat o entès com un dret subjectiu a una prestació econòmica. L'import de la prestació varia en funció de la composició del nucli familiar i els ingressos totals de la llar. L'objectiu és cobrir la diferència entre els ingressos actuals de la llar i el llindar establert per al seu tipus de família. Per accedir a l'IMV, els sol·licitants han de complir una sèrie de requisits, que inclouen residir a Espanya, tenir una edat mínima (23 anys, excepte en casos amb menors a càrrec) i no superar certs nivells d'ingressos i patrimoni. L'IMV és compatible amb altres ajudes i prestacions socials, però els imports poden ajustar-se en funció d'aquests altres ingressos (Peris-Cancio, 2021).

Així doncs, la hipotètica RBU i l'IMV no són el mateix. L'IMV no és una prestació individualitzada com ho és la RBU, sinó que va destinada a llars o unitats familiars/de convivència. A més, l'IMV tampoc és universal ja que, a nivell estatal, solament el perceben aquelles persones que no disposen d'algun altre tipus d'ingrés, ja sigui laboral, de rendiments capitals o immobles o d'altres prestacions públiques (més enllà d'una hipotètica aplicació integral de la RBU). A Catalunya sí que es pot rebre l'ajuda de l'IMV de forma complementària al fet de percebre la Renda Garantida a la Ciutadania (RGC). Per últim i a diferència de la RBU, l'IMV és condicional: està enfocat a accedir a un lloc de feina per poder formar part de la força de treball activa (Rey-Pérez, 2020).

L'IMV que amb anterioritat s'implementava dintre del rang legal de les comunitats autònomes, a partir de

juny de 2020 és aprovat pel Govern Espanyol mitjançant un Reial Decret Llei amb la voluntat d'ampliar la cobertura de les rendes mínimes a la totalitat de l'estat. Tanmateix, el propi disseny de l'IMV limita el seu potencial de cobertura per l'exclusió de nombrosos col·lectius i perfils, malgrat la seva situació de precarietat: població migrant en situació administrativa irregular, població migrant en situació regular amb dificultats per acreditar la residència o aportar la documentació necessària (bloqueig administratiu per a renovació de NIE, per exemple), persones sense llar i altres que no poden acreditar un domicili fix a les quals se'ls nega el dret al padró, joves entre 18 i 23 anys sense menors a càrrec, etc. A més, és important destacar que, en alguns territoris, l'IMV no arriba a la quantia del llindar de pobresa. És a dir, una família que percep aquesta prestació pot continuar estant en una situació de vulnerabilitat social. La baixa taxa de cobertura de les necessitats reals de la població no es deu únicament al disseny de l'IMV, sinó també a la seva implementació deficient per diversos motius, entre els quals cal destacar (ECAS, 2021):

- **Complexitat de la tramitació:** confusió i incertesa sobre el procediment i el paper de cada institució.
- **Manca d'harmonització territorial:** dubtes sobre complementarietat amb les rendes mínimes autonòmiques, absència de mirada interadministrativa.
- **Saturació i col·lapse administratiu,** agreujats per la deficient interoperabilitat en la transferència de documents.

Per donar solució a tota aquesta casuística precedent, la FEDAIA es posiciona totalment a favor d'implementar un circuit únic perquè es pugui sol·licitar la RGC i l'IMV en un mateix procediment i mitjançant el propi Govern de Catalunya. A principis del segon semestre de 2024 l'anterior conseller de Drets Socials de la Generalitat de Catalunya, Carles Campuzano, i la ministra d'Inclusió Social del Govern Espanyol, Elma Saiz, van firmar l'acord d'implementar, amb un màxim temporal de 9 mesos, el traspàs de competències perquè el Govern català pugui gestionar les peticions del IMV mitjançant el Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC), més enllà de continuar fent-se càrrec de la RGC. D'aquesta manera, les persones podrien sol·licitar ambdues prestacions al mateix temps i mitjançant un únic canal. La simplificació i harmonització del conjunt de prestacions existents és una assignatura pendent per evitar duplicitats i costos innecessaris, així com buits que poden deixar les persones sense cap dels ajuts possibles.

Al mateix temps, la FEDAIA també reclama una homogeneïtzació dels criteris per poder accedir a les múltiples prestacions de forma simultània. És necessari modificar i ampliar els criteris de l'IMV per fer-lo complementari a la RBU i a altres ajudes per tal de reforçar la lluita contra la pobresa infantil a Catalunya.

### 3.4. Renda Bàsica Universal (RBU)

La Renda Bàsica Universal (RBU) ha de ser una mesura bàsica per combatre la pobresa i hauria de complementar-se amb altres mesures d'inversió social. La total implementació de la RBU ajudaria a reduir la pobresa i la desigualtat, assegurant un nivell mínim d'ingressos per a tothom i estimulant així l'economia. A més, simplificaria els sistemes d'ajuda social actuals, eliminant burocràcia innecessària i millorant l'eficiència en la distribució de les prestacions. La RBU també promouria l'empoderament individual, garantint un ingrés bàsic que facilitaria el desenvolupament personal i professional. A més, tindria beneficis significatius per a les infàncies i adolescències, assegurant que tinguin accés a les necessitats bàsiques i oportunitats educatives, contribuint així al seu benestar i creixement saludable.

La RBU és una mesura de gran impacte social que pretén atacar, de manera directa, una de les principals

amenaces que tenen les famílies en situació de vulnerabilitat: la pobresa monetària. La RBU és una prestació monetària de quantia suficient que es paga al conjunt de la ciutadania d'un territori de manera totalment universal, individual i incondicional. La justificació d'aquesta política es basa en nombroses raons de tipus normativofilosòfic, però en els últims anys pren centralitat com a solució innovadora en termes de política social per donar resposta a la creixent incapacitat dels estats per atendre la pobresa i les desigualtats a través dels mecanismes redistributius habituals i per abordar factors com l'atur, la precarietat laboral, la desigualtat de gènere, la salut mental i l'estrès derivats de la inestabilitat econòmica. (IVÀLUA, 2022). Aquesta situació ve derivada, en molts casos, de la inestabilitat i precarietat laboral, però també pot venir derivada de la situació del mercat d'habitatge que empeny a moltes famílies a destinar fins a un 60% dels seus ingressos a pagar el lloguer o la hipoteca. Afrontar aquesta despesa implica, en famílies en risc de vulnerabilitat, menys recursos per cobrir altres necessitats bàsiques com l'alimentació, l'educació i la salut, tant d'adults com de les infàncies i adolescències (ViaEmpresa, 2023).

Compartint la posició de la Federació d'Entitats Catalanes d'Acció Social (2022) la RBU hauria de ser:

- **Individual** (sense restriccions pel tipus de llar o convivència), incondicional (sense contraprestacions obligatòries) i permanent.
- **Destinada a tota la població** amb un arrelament al país de sis mesos.
- **Finançada amb recursos públics**, mitjançant una reforma fiscal que asseguri la seva viabilitat i sostenibilitat segons el principi de redistribució de la riquesa.
- **Superior en quantia al llindar de la pobresa per als adults** (els menors rebrien un import inferior) i abonada mitjançant un pagament mensual.
- **Compatible amb altres ajuts públics**; a banda, òbviament, d'ingressos salarials i altres propis (renda bàsica, prestació base).

Per donar solució a un escenari tan complex com l'actual, la RBU ofereix una prestació econòmica en metàl·lic que permet que les persones assoleixin la capacitat per satisfer les seves necessitats bàsiques i puguin superar el llindar de vulnerabilitat. A més, té un component d'estabilitat ja que no es rep de manera puntual, sinó que es rep de manera periòdica. La mesura ja ha demostrat el fet que els progenitors puguin destinar un major esforç econòmic al manteniment de la infància a càrrec, sobretot en els primers estadis de la infància o en aquells casos en què les famílies han d'afrontar condicions especials de salut. Això implica un impacte immediat en les condicions de vida de les infàncies i adolescències (Rey-Pérez, 2020).

En relació, en el context de trajectòries vitals heterogènies i discontinües actuals, la individualització total del dret a la protecció que suposaria la RBU, permetria una adaptació més flexible a l'evolució de les formes de família i als estils de vida de les societats avançades contemporànies i suprimiria els supòsits familiaristes que actualment apliquen a moltes polítiques de les socials. (A. Noguera, 2019).

De l'any 2017 fins l'any 2019 hi va haver una prova pilot a 10 barris de la ciutat de Barcelona. La prova es va realitzar amb persones usuàries en actiu dels serveis socials municipals, d'entre 25 i 60 anys, amb una renda inferior a la quantia bàsica 402€ + 260€ per habitatge. El 25% es pagava amb una moneda social a gastar en comerços del barri (A. Noguera, 2019). Més tard, l'any 2022, la Generalitat de Catalunya, a través de l'Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques - IVÀLUA, va proposar un Pla Pilot de la Renda Bàsica de Catalunya. El pla pilot consistia a atorgar una RBU de 800€ mensuals als adults i 300€ per a persones en edat infantil, durant 24 mesos, a una mostra total de 5.000 persones de tot Catalunya.

Segons aquesta prova pilot, la teoria del canvi entre la RBU i la pobresa seria que, a través de la recepció de la RBU, es permetria augmentar els ingressos, fet que causaria un increment de la demanda de crèdit i assegurances que permetrien augmentar la inversió i el consum, i a la vegada, causaria l'increment de l'amplada cognitiva; amb la millora de la presa de decisions. Tot això, portaria a la reducció de la pobresa relativa i absoluta, la pobresa infantil i la pobresa energètica, fet que milloraria el benestar de la infància i adolescència. La reducció de les barreres monetàries, permetria augmentar l'assistència a l'escola primària i permetria també augmentar el temps per als fills i filles.

Els criteris d'aquest pla pilot que s'ha executat a Catalunya han estat: estar empadronades a Catalunya i garantir-ne la seva residència al territori, queden excloses les persones amb ingressos superiors a 45.000€ bruts i també les persones que hagin estat obligades a presentar la declaració de l'impost sobre el patrimoni, per tal que la RBU sigui coherent amb la proposta redistributiva que defensa l'Oficina del Pla Pilot per Implementar la RBU a Catalunya (IVÀLUA, 2022).

Així doncs, la RBU es presenta com una de les solucions més adients per erradicar la pobresa i disminuir les desigualtats gràcies al seu caràcter universal, basat en els principis del dret i la justícia social. Amb la redistribució de la riquesa com a objectiu i element central, es garanteix que tota la població tingui, de manera incondicional i permanent, uns ingressos mínims suficients per assegurar la seva inclusió social, independentment de si tenen o no una ocupació laboral remunerada, així com la llibertat per escollir el seu projecte de vida. L'eliminació de condicionants, requisits i la necessitat de controlar-ne el compliment trenca l'estigma associat a la pobresa i al fet d'haver de demanar ajuts, igualant totes les persones com a titulars d'un dret universal. En aquest reconeixement que atorga poder, confiança i autonomia per decidir, resideix el poder transformador de la RBU, en contrast amb altres formes de prestació concebudes dins del marc de les polítiques de garantia de rendes (Van Parijs, 1996).

### 3.5. Prestació Econòmica Universal a la Criança (PEUC)

**La Prestació Econòmica Universal a la Criança (PEUC) es dirigeix específicament a les necessitats de la infància i l'adolescència, abordant els problemes des de la perspectiva de l'ecosistema familiar i garantint l'atenció a les necessitats bàsiques. Aquest enfocament preventiu és la raó per la qual té un caràcter universal, assegurant que tots els infants i adolescents tinguin accés als recursos necessaris per al seu desenvolupament integral i benestar.**

La FEDAIA som una ferma defensora de la RBU i, al mateix temps, també defensa el fet d'implementar polítiques de protecció familiar exclusives per fills/es a càrrec, les quals tenen un aspecte de prevenció envers la transmissió intergeneracional de la pobresa. Les accions per trencar amb el cicle de la pobresa han d'estar basades en la defensa dels drets de totes les infàncies sense distinció, garantint la seva criança en igualtat d'oportunitats i tenint en compte les seves necessitats específiques.

És per això que la FEDAIA fa anys que proposem la Prestació Econòmica Universal per a la Criança (PEUC). Aquesta mesura es basa en una prestació econòmica universal per fill a càrrec i pretén ajudar a fer front a una part significativa del cost de criança dels fills, la qual inclou les despeses pròpies de la cura de les infàncies: alimentació, vestit, productes d'higiene, lleure, material escolar, activitats extraescolars, etc. (incloent-hi aquelles despeses relacionades amb la formació i salut preventiva infantil no incloses en la provisió pública de serveis). La PEUC és una mesura centrada en millorar immediatament la situació ecològica, a través de la millora de la capacitat econòmica de la família per poder assumir, de manera autònoma, les necessitats específiques de les infàncies i adolescències, especialment aquelles que es troben o tenen risc

d'exclusió social. La lògica és intervenir en les primeres etapes del cicle vital, abans que les principals conseqüències de la pobresa cristal·litzin, com a única estratègia eficient per a corregir la desigualtat social i les possibles conseqüències que comporta.

El benestar de la infància s'ha de concebre com una peça fonamental del desenvolupament social i econòmic del nostre país i ha de representar un eix vertebrador de les polítiques públiques, actuant de forma preventiva i creant un model d'atenció integral que garanteixi la protecció dels drets de tots els nostres infants. L'aplicació immediata de la PEUC es contempla com una alternativa d'inversió social que beneficiaria a grans capes de la població amb un impacte positiu rellevantment específic per a les nenes, nens i joves, un mètode d'equitat social. Es vol que aquesta política pública sigui la columna vertebral de les mesures socials destinades a la infància i adolescència, tal com ho fan altres països de l'entorn europeu. La situació de crisi que afrontem, i sota la qual estem immerses actualment, no pot tenir una sortida suficient sense ajudes com la RBU i la PEUC.

Des de la FEDAIA considerem fermament que la criança dels fills és una responsabilitat parental que caldria compartir socialment, mitjançant la solidarització d'una porció dels costos, ja que bona part del futur benestar social del país depèn del desenvolupament sa i equilibrat de la infància. Davant la insuficiència de les polítiques de protecció familiar en tots els nivells de l'administració, la insignificant cobertura de la prestació econòmica de la Seguretat Social en el cost de manteniment dels fills/es i l'estigmatització de les famílies per accedir a les ajudes, la FEDAIA va proposar, ja l'any 2015 una prestació econòmica universal per a la criança (PEUC) de 2.500 € any per fill/a (208'33 € mes), l'import de la qual correspondria, aproximadament, al 50% del cost de la criança en aquells temps (Montserrat i Vilà, 2015).

L'impacte econòmic de la PEUC com a prestació econòmica universal seria important en tant que donaria cobertura al total de la població entre 0 a 18 anys i permetria situar els indicadors de la despesa pública catalana a un nivell pròxim al de la mitjana dels països de la UE. El cost total del desplegament de la PEUC es va calcular que seria de 3.552,86 M€ (477,93 euros per habitant), significat un augment del nivell d'inversió social en un 1,78% del PIB. Finalment, es va concloure que aquesta proposta de prestació familiar d'ajuda a la criança també suposaria una bona inversió a llarg termini, que contribuiria a la defensa dels drets de totes les infàncies i adolescències, realitzant la prevenció necessària per garantir que totes les famílies tinguin el que s'estima bàsic per a criar als seus fills/es, deixant d'atendre de forma assistencial i minvant la seva estigmatització social (Montserrat i Vilà, 2015).

Avui dia, aquesta proposta mai s'ha fet efectiva a nivell legislatiu. Tanmateix, en l'àmbit estatal el 2023 es va implementar la "Renda de criança", una prestació que va amb la línia del que es proposava en una primera instància des de la FEDAIA, però continua sent insuficient. Aquesta renda de criança és una ajuda que facilita 100€ al mes per fill/a a càrrec a totes aquelles mares treballadores amb infants d'entre 0 i 3 anys. Per tant, no és una prestació universal i, a més, les esmentades no són les úniques condicions estipulades, sinó que també s'exigeix que la mare, en el moment que sol·licita aquesta ajuda, hagi cotitzat un mínim de 30 dies. Per poder percebre aquesta prestació és necessari que la família s'encabeixi dintre d'alguna d'aquestes categories: mare que ja està cobrant algun altre tipus de prestació, mare amb una feina a temps parcial o complet, família amb situació de monoparentalitat o monomaternitat o nucli familiar amb pares/mares del mateix sexe (INFOBAE, 2024).

Com ja s'ha mencionat, la quantitat màxima a percebre actualment és de 100€ per fill/a (1.200€ anuals). La deducció es calcularà de forma proporcional al nombre de mesos del període impositiu posteriors al moment en què es compleixen els requisits, sempre que, durant els mesos esmentats, cap dels progenitors

percebi, en relació amb aquest menor, el complement d'ajuda per a la infància previst a la Llei que estableix l'IMV llevat que s'hi hagi tingut dret abans de l'1 de gener de 2023 (Agència Tributària, 2023). Arribats a aquest punt, la FEDAIA continuem defensant la implementació d'una política de caràcter universal com podria ser la PEUC i, al mateix temps, donem suport a l'aplicació d'altres polítiques d'entrepàs com podria ser la "renda de criança", exigint que s'ampliï la prestació fins que el fill/a tingui 6 anys. Tanmateix, no deixarem de treballar amb línia a la reivindicació de convertir en universal el sistema de prestacions català.

A la família, com a principal nínxol ecològic, qualsevol situació que impedeixi o dificulti la satisfacció de necessitats bàsiques de qualsevol dels seus membres té una afectació desproporcionada i diferencial en les infàncies i adolescències. L'estratègia per fer front a la pobresa ha de ser integral, diferencial i compatible entre les mesures que es prenen orientades als adults, i les que es prenen específicament orientades a les infàncies. És per això que, una estratègia adequada per superar la pobresa, ha d'afrontar-se amb un enfocament de compatibilitat entre totes les mesures socials, incloses les de renda, que permeti un abordatge holístic de la problemàtica.

### 3.6. Cap a un sistema integral de renda garantida

**La instauració d'un sistema integral de renda garantida és un procés complex que requerirà un enfocament coordinat entre les diferents administracions públiques i una participació activa de tota la societat civil.**

Amb relació a la RBU hem de continuar fent camí per tal de poder passar de l'actual fase de pilotatge a la posterior fase d'implementació total, al mateix temps que s'han d'avaluar les fonts de finançament possibles, incloent-hi la reforma fiscal i l'ús de la tecnologia per reduir despeses administratives. Paral·lelament, la FEDAIA propugnem el fet d'establir una complementarietat reglamentària entre la RBU o l'IMV amb relació a altres possibles polítiques socials com les destinades a l'accés formatiu, la sanitat o l'habitatge, per garantir una protecció total a la ciutadania. Pel que fa a l'IMV, cal deixar enrere la condicionalitat amb tot el que suposa per a les persones beneficiàries (desconfiança i estigma) i també tot el que implica per a les administracions (major burocràcia i ineficiència).

El nou pacte social ha de tenir un puntal en la garantia de rendes com a element essencial per assegurar uns mínims a tota la població, condició irrenunciable per a una societat més justa i cohesionada. La cerca d'un major equilibri social i ecològic que permeti la sostenibilitat de la vida humana passa per garantir no només els drets més bàsics i fonamentals, sinó també una millor qualitat de vida i un major benestar per a tothom. Perquè el sistema de renda garantida esdevingui una realitat és imprescindible crear un estat d'opinió favorable que empenyi els poders públics i faci viable la seva aprovació. Materialment, és factible i les transformacions necessàries depenen únicament de la voluntat política, per la qual cosa cal ampliar la base social amb el màxim abast territorial (ECAS, 2022).

L'anàlisi de les polítiques de renda garantida des d'un vessant ètic justifica la seva legítima implementació en tant que instruments eficaços per redistribuir la riquesa. La RBU assegura que tota la ciutadania rebi una quantitat fixa de diners, independentment dels seus ingressos o situació laboral. Això redueix les desigualtats econòmiques, ja que aquells que es troben en situacions més vulnerables o tenen risc d'exclusió social reben un suport directe que els pot ajudar a cobrir les seves necessitats. D'aquesta manera, es redueix la pobresa extrema al mateix temps que milloren les condicions de vida. És important apuntar que aquest tipus de polítiques es financen a través d'impostos progressius, on els que disposen de major riquesa contribueixen proporcionalment més al sistema.

D'altra banda, els programes com la RBU, la PEUC, l'RGC o l'IMV tenen la capacitat de proporcionar una xarxa de seguretat financera que beneficia directament a les famílies i, per extensió, les infàncies i adolescències. Les famílies econòmicament estables poden invertir més en el benestar i l'educació dels seus fills: alimentació, roba, pagar activitats extraescolars, material addicional, etc. Tot això reverteix en un augment dels nivells de salut familiar, tant física com mental. Les famílies que compten amb una renda garantida poden permetre's temps lliure de qualitat, vacances i activitats recreatives, contribuint d'aquesta manera al desenvolupament integral i al benestar general dels fills i filles. A més, aquesta certesa financera també es tradueix en menys preocupacions que puguin afectar la seva capacitat per aprendre i concentrar-se, la família té les capacitats per proporcionar espais adequats per a l'estudi i accés a dispositius tecnològics.

En síntesi, els programes de renda garantida ofereixen beneficis comunitaris significatius perquè garanteixen una distribució més equitativa de la riquesa i els recursos, assegurant que tota la ciutadania tingui accés a una base econòmica segura. Són extremadament vàlids per reduir les desigualtats econòmiques i la pobresa, millorant les condicions de vida de les persones més vulnerables. A més, actua com un dividend dels béns comuns, reconeixent que els recursos naturals, el coneixement i els avenços tecnològics són patrimoni col·lectiu de la humanitat i que els seus beneficis han de ser compartits equitativament. Aquesta seguretat econòmica fomenta una societat més justa, resiliència i cohesionada, on tots els membres tenen l'oportunitat de desenvolupar-se plenament i contribuir de forma activa al benestar col·lectiu.

## 4. Prestacions: resum i característiques

	RGC	IMV	Renda de criança (universal) (2023)	RBU	PEUC
<b>Tipus</b>	Individual condicional	Unitat de convivència, condicional	A la mare treballadora, condicional	individual, universal i incondicional	Unitat familiar, universal i incondicional
<b>Objectiu</b>	Prestació subsidiària: cobrir les necessitats bàsiques	Prestació no contributiva: reduir el risc de pobresa i exclusió social	Ajuda econòmica destinada a famílies amb fills per tal de donar suport a la criança i l'educació	Prestació econòmica per satisfer les necessitats bàsiques i sobrepassar el llindar de vulnerabilitat	Prestació econòmica que es centra en les necessitats bàsiques de les infàncies i adolescències per atacar possibles problemes de forma preventiva
<b>Requisit residència</b>	2 anys a Catalunya	1 any de residència efectiva i legal	Legal a l'Estat		
<b>Ingressos mínims</b>	755,82 € al mes per 12 pagues	Acreditat una situació de vulnerabilitat econòmica			
<b>Compatibilitat amb altres prestacions</b>	Té l'obligació de demanar l'IMV. No, només opció de rebre la prestació complementària d'activació i inserció si es té l'IMV				
<b>Altres consideracions</b>		Té un complement d'ajuda per a la infància	Llei de famílies	Vinculada al dret de ciutadania	Llei de Diversitat Familiar



## Referències consultades

- ABSALÓN, C i MARTÍNEZ, B. (2015). *Las reformas de los sistemas de prestación sociales a familias con hijos: un análisis comparativo para Austria y España*. *Sinapsis Social. Revista Científica de Sostenibilidad*, Volumen 1, nº 2, 9-24.  
<https://www.cervantesvirtual.com/obra/volumen-1-numero-2-octubre-2014-marzo-2015/>
- COLELL, E. (2024). *Catalunya se da nueve meses para estrenar la ventanilla única de las ayudas sociales*. *El Periódico*.  
<https://www.elperiodico.com/es/sociedad/20240724/generalitat-da-nueve-meses-estrenar-106026103>
- ECAS. (2020). *Per què un ingrés mínim vital quan cal una renda bàsica universal? Reflexions a l'entorn de la garantia de rendes*. *Document d'incidència*. Acció Social.  
[https://acciosocial.org/wp-content/uploads/2020/07/RendaBasica-vs-IMV\\_ECAS\\_2020.pdf](https://acciosocial.org/wp-content/uploads/2020/07/RendaBasica-vs-IMV_ECAS_2020.pdf)
- ECAS. (2021). *Estudio sobre la implementación del Ingreso Mínimo Vital en Catalunya*. *Resumen ejecutivo*. Acció Social.  
[https://acciosocial.org/wp-content/uploads/2021/04/ECAS-BCN-IGOP\\_Informe-IMV\\_2021\\_ResumenEjecutivo.pdf](https://acciosocial.org/wp-content/uploads/2021/04/ECAS-BCN-IGOP_Informe-IMV_2021_ResumenEjecutivo.pdf)
- ECAS. (2022). *Renda Bàsica Universal*. *Posicionaments 2022*. Acció Social.  
[https://acciosocial.org/wp-content/uploads/2022/10/RBU\\_posicionament-ECAS-2022.pdf](https://acciosocial.org/wp-content/uploads/2022/10/RBU_posicionament-ECAS-2022.pdf)
- ECAS. (2022). *Ponència sobre la Proposició de Llei de modificació de la Llei 14/2017, del 20 de juliol, de la Renda Garantida de Ciutadania*. Acció Social.
- GENERALITAT DE CATALUNYA. (2020). *DECRET 55/2020, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei 14/2017, de 20 de juliol, de la renda garantida de ciutadania i es modifica el Decret 123/2007, de 29 de maig, pel qual es determina el règim aplicable a la sol·licitud i concessió de les prestacions socials de caràcter econòmic de dret subjectiu, i es concreten els requisits per al reconeixement del dret a les prestacions creades, en desplegament de la Llei 13/2006, del 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic*. Portal Jurídic de Catalunya.  
<https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/d/2020/04/28/55>
- GENERALITAT DE CATALUNYA. (2024). *Estratègia de lluita contra la pobresa infantil a Catalunya 2024-2030*.  
<https://govern.cat/govern/docs/2024/04/22/13/46/75e4a3c3-b90a-4ec0-be70-351c864e64e6.pdf>
- GUILLÉN, A.M i LUQUE, D. (2019). *La inversión social en España*. Fundació FOESSA.  
<https://www.foessa.es/main-files/uploads/sites/16/2019/05/4.3.pdf>
- IVÀLUA (2022). *Informe de Revisió d'evidència sobre el Pla pilot de la Renda Bàsica Universal*.  
[https://ivalua.cat/sites/default/files/2023-03/Informe\\_revisio\\_evidencia\\_ivalua\\_final.pdf](https://ivalua.cat/sites/default/files/2023-03/Informe_revisio_evidencia_ivalua_final.pdf)
- MACÍAS BRADSHAW, M. (2024). *Renta de Crianza en 2024: así son las ayudas que pueden cobrar este mes las familias con hijos*. Infobae.  
<https://www.infobae.com/espana/2024/06/05/renta-de-crianza-en-2024-asi-son-las-ayudas-que-pueden-cobrar-el-mes-las-familias-con-hijos/>
- MONTERRAT, J i VILÀ, T. (2015). *Proposta prestació econòmica universal per a la criança (PEUC)*. Col·lecció d'informes FEDAIÀ.  
<https://fedaià.org/arxiu/informe-peuc-Fedaià/?wpdmdl=1475&refresh=66a8b79408dce1722333076>
- NOGUERA, A. (2019). *La renta básica universal. Un estado de la cuestión*. VIII Informe FOESSA. Fundació FOESSA  
<https://www.foessa.es/main-files/uploads/sites/16/2019/05/6.1.pdf>
- PERIS-CANCIO, L.F. (2021). *Los esquemas de rentas mínimas en Europa y el Ingreso Mínimo Vital (IMV)*. *Revista Española de Sociología (RES)*. Nº 30, pp 1-10.  
<https://doi.org/10.22325/fes/res.2021.45>
- REY-PÉREZ, J.L. (2020). *Renta básica universal*. *Economía. Revista en Cultura de la Legalidad*, 19, pp. 237- 257.  
<https://doi.org/10.20318/economia.2020.5710>
- VAN PARIJS, P. (1996). *Basic income and the two dilemmas of the welfare State*. *Political Quarterly*, Vol 67, Issue 1, p63.
- VIAEMPRESA. (2024). *Los catalanes destinan el 58% del sueldo a pagar el alquiler*. Via Empresa.  
[https://www.viaempresa.cat/es/economia/catalanes-sueldo-alquiler\\_2197710\\_102.html](https://www.viaempresa.cat/es/economia/catalanes-sueldo-alquiler_2197710_102.html)

**Fedaia**  Federació d'entitats  
d'atenció a la infància  
i l'adolescència

Carrer Girona 34, interior. 08010 Barcelona  
telèfon +34 674 594 278  
[www.fedaia.org](http://www.fedaia.org) · [fedaia@fedaia.org](mailto:fedaia@fedaia.org)